

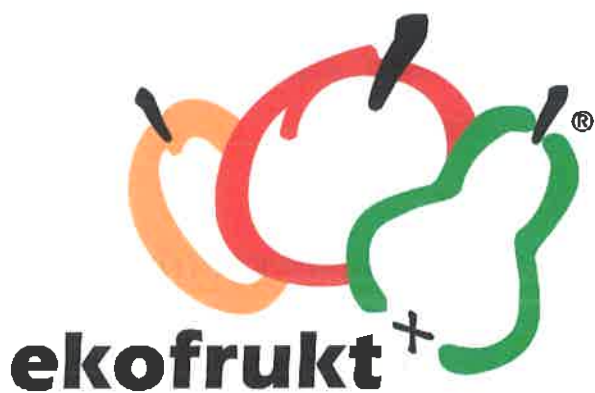
100 let

*včelařského
života v Kladně
1901 - 2001*

***MNOHO SRDEČNÝCH
DÍKŮ MAGISTRÁTU MĚSTA KLADNA
A VŠEM INZERENTŮM,
KTEŘÍ SE PODÍLELI NA
VYDÁNÍ TOHOTO ALMANACHU.***

***Včelaři
ZO ČSV Kladno***

PRODEJNA TOMÁŠE CHALOUPKY
Kročehlavská 1309, Kladno

OTEVÍRACÍ DOBA Pondělí }
 Středa } 9:00 – 16:00 hodin
 Pátek }

Hudební duo pro všechny příležitosti

D. a N.

Antonín DRAB - klávesy + zpěv
Braňkov, Karlovarská 207
(Autoelektroservis Valdek)
tel. práce: 0312/657467
tel./fax domů: 0312/697007

Jana NOVÁKOVÁ - zpěv
Kladno, Norská 2489
tel.: 0312/82903

Kladenská organizace oslaví v době značných politických a hospodářských přeměn v našem národě krásné výročí svého založení a existence. Vzpomeňme proto všech, kteří se dnešních dnů nedožili a jejich rukopis v kladenském včelařství je stále čitelný a aktuální.

V současných podmínkách hodnotí Okresní výbor včelařů kladenskou organizaci jako jednu z nejlepších. Pravidelná, systematická a cílevědomá práce funkcionářů základní organizace vychovala desítky mladých včelařů. V současné době je snahou celé členské základny chov kraňských včelstev, které by sebou vedle radosti z dobře vykonané práce přinášely i odpovídající výsledky.

Příští včelařské období bude bezesporu velmi náročné. Výhodou pro nás určitě budou dobré pastevní podmínky v oblasti pěstovaných technických plodin. Věnujme proto pozornost a péči naší přírodě, rozšiřování počtu včelstev, přílivu mladých včelařů, tak, aby byli pokračovateli započatého krásného a ušlechtilého lidského činění.

Z funkce předsedy OV ČSV děkuji Všem členům jubilujícího spolku za jejich angažovanost a náročnou práci, kterou vynakládají pro zlepšování dobré úrovně včelaření v Kladně. Být v dnešní době včelařem neznamená jen produkovat tu trochu medu, ale je to mimořádně významná práce pro zachování ekologické rovnováhy v životním prostředí.

Ke stému výročí proto srdečně zdravím všechny včelaře, včelařky i ostatní milé hosty ze spřátelených organizací.

Tomáš Chaloupka
předseda OV ČSV
Kladno

Úryvek z poezie Jaroslava Seiferta

..... *A trochu klidu, tepla, květů !
Vždyť krásnější než děla
jsou housle, něha klarinetů,
kolébka, úl a včela*

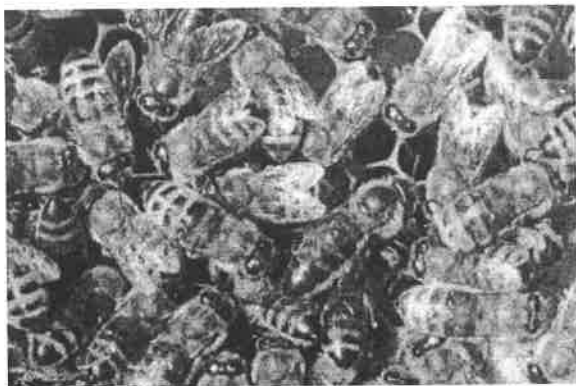

ÚVODEM

Včela, včelka, včelička – kolik tajů a zázraků se skrývá za tímto slůvkem, kolik užitku dává tento malý tvoreček nám všem.

Ať už byla včela kdekoli a v kterékoli době, vždy všude zdomácněla a stala se symbolem píle a pracovitosti. Tak tomu bylo ve všech kulturách světa a je tomu tak i dnes.

Jako poděkování všem, kteří se zasloužili o to, aby na Kladensku byl dostatečně oceněn význam včel, předkládá Základní organizace Českého svazu včelařů v Kladně nejen včelařům, ale celé veřejnosti tento almanach. Vydává jej v roce stého výročí vzniku organizovaného včelařství v Kladně a jeho okolí. Je poděkování všem, kteří za ta léta včelařskou organizací prošli a je poděkováním nejen funkcionářům, ale i řadovým členům, neboť každý z nich se svým způsobem do života organizace nějak zapojil.

*Motto : Jdi ke včele a pozoruj,
jakou úctyhodnou práci
vykonává
Šalamoun*

Po stopách spolkového života kladenské včelařské organizace

Jak naše kronika zaznamenává, v kolečském háječku, nedaleko staroslavné Budče, se od roku 1859 začali scházet tamní včelaři. Byl mezi nimi i Josef Franc a František Švarc. Vůdčí osobností těchto setkání byl místní farář Josef Mottl. Zpočátku vedli dlouhé debaty o včelách, ale později nezůstali jen při rozhovorech a zřídili zde i

plemennou stanici, kde pěstovali „královny vlašského plemene“. Navíc měli spojení s různými tehdejšími vynikajícími včelaři, takže jejich práce byla na vysoké úrovni. Navštěvoval je např. Ferdinand Liška (autor knihy „Včela a její chov“), Josef Sirůček, Josef Hausman a jiní. Škoda jen,

že záslužnou práci těchto nadšenců, přerušila v roce 1866 pruská válka. V kronice je též zaznamenáno, že rok 1866 byl mimořádně bohatý na mednou snůšku a pruské vojsko zde dostalo nebo nakoupilo velké množství medu. Dalším důvodem, proč zde polevila společná práce včelařů, bylo přeložení pátera Josefa Mottla do Kladna.

O opětný rozkvět včelařského života pod staroslavnou Budčí se pak později – roku 1879 – zasloužil Václav Švarc (1853 – 1920), který téhož roku založil v Kolči závod na výrobu úlů a včelařských potřeb. Jeho zásluhou vznikl v roce 1880 včelařský spolek ve Slaném a on se stal jeho prvním jednatelem.

V polovině 19. století byl v Čechách jediný včelařský spolek, který v roce 1852 založil farář Jan Nepomuk Oettl. Byl to však spolek, který sloužil včelařům v německých oblastech na severu Čech. Ale čeští včelaři usilovali o zřízení spolku českého. Ten byl založen roku

1864 v Chrudimi a brzy následovali další. I v Kladně chtěli mít včelaři svůj spolek. Ve Stehelčevsi se v hostinci u pana Poláka scházeli včelaři nadšení touto myšlenkou. Sdružovali se okolo tamního učitele Františka Svobody. A tak po vyřízení všech potřebných náležitostí byl výnosem místodržitelství ze dne 11.května 1901 pod číslem 82898 povolen „Spolek včelařský pro okres kladenský se sídlem ve Stehelčevsi, pošta Brandýsek“.

17. května 1901 byla svolána schůze, na které byl zvolen prozatimní výbor. Předsdou byl zvolen František Svoboda. Z této schůze byla podána Zemskému ústředí včelařského spolku v Praze tato zpráva : „ V květnu ustavil se včelařský spolek pro okres kladenský, se sídlem ve Stehelčevsi, p. Brandýsek a k ZÚVS v Praze přistoupil a pro své členy spolkový časopis předplatil“.

První ustavující valná hromada se konala 26. prosince 1901 v hostinci u p. Poláka. Přes nepříznivé počasí se sešlo mnoho včelařů a hostí i ze vzdálených míst. Na schůzi byly přečteny stanovy a byl zvolen sedmičlenný výbor :

František Svoboda, učitel ze Stehelčevsi – předseda
Jan Tauš, mistr zednický z Kladna – místopředseda
Václav Střihavka, obchodník ze Stehelčevsi – jednatel
Matěj Kabát, úředník z Vrapic – pokladník

Členové výboru :

Jan Čapek, farář z Vrapic
Josef Sládek, dozorce z Dubí
Josef Krob, tesař ze Cvrčovic

Této schůze se dále zúčastnili :

Čeněk Včelák – obuvník z Dubí, Antonín Šimandl – řídící učitel ze Družce, Boh. Kuchař, Matěj Beneš – řídící učitel, František Benda – statkář, V. Vintrich, J. Knor – mlynář, František Pomajzl – statkář, všichni ze Stehelčevsi.

Kladenský spolek hned začal rozvíjet svoji činnost. Již v příštím roce, t.j. roku 1902, se zúčastnil spolu se spolkem slánským krajské výstavy v Kladně. Ze zprávy z tohoto roku je patrné, jak ochotně se tehdejší členové podíleli na uskutečnění výstavy. Protože spolek neměl peníze, bylo třeba vykonat svépomocí mnoho práce. Spolek

dosáhl i toho, že místo na vystavování mu bylo přiděleno zdarma. Za expozici na této výstavě obdrželi včelaři nejvyšší uznání z úst Jeho Excelence, místodržitele okresního hejtmana a čestný diplom.

V roce 1903 byl předseda František Svoboda přeložen jako řídící učitel do Horního Bezděkova. Z toho důvodu podal rezignaci a na jeho místo předsedy organizace nastoupil Jan Tauš. Místopředsedou se stal Josef Krob. Farář Jan Čapek přešel na jinou faru a do výboru za něho nastoupil vrapický farář V. Brabec.

Pro nedostatek času byl jednatel V. Stříhavka v roce 1904 nucen vzdát se jednatelství. Pokladník Matěj Kabát se nabídl, že je ochoten funkci jednatele převzít. Byl jím tedy zvolen a vykonával funkci jednatele i pokladníka současně. Tehdy měl spolek 125 členů a 156 včelstev.

V roce 1904 byl včelařský spolek přeložen ze Stehelčevsi do Kladna. V důsledku tohoto přeložení byla provedena změna stanov, která došla schválená c.k. místodržitelství v Praze pod číslem 138222. Název organizace byl změněn na „Včelařský spolek pro Kladno a okolí“.

První schůze v Kladně se konala v hotelu „Bílý beránek“ 17. dubna 1904. Byla to veřejná schůze s přednáškou o včele, jako důležitém činiteli národohospodářství. Spolek se staral o rozšiřování včelí pastvy pěstováním včelařsky důležitých rostlin. Činnost spolku se i nadále zdárně rozvíjela.

Petr Jindra

V roce 1906 pro onemocnění rezignoval předseda Jan Tauš. Na jeho místo byl zvolen Josef Krob, tesař při PŽS v Kladně. Téhož roku byla v Kladně zřízena spolková prodejna medu, která, jak je psáno, „měla raziti cestu našemu českému medu a zatlačovati med cizí“.

V té době včelařil v Kladně na Bressonu naddůlní František Straka, který vynalezl kontrolní rámeček. V Čechách jej jako první používal již od roku 1907. Podal o tom zprávu v časopisu „Včelař“. Později pod německým vlivem se tomuto rámečku začalo říkat stavební, i když nesloužil jen k tomuto účelu.

V témže roce, tj. 1906, převzal funkci jednatele a pokladníka po příteli Kabátovi Petr Jindra, mladý učitel a náruživý včelař. Jeho zásluhou kladenská organizace dobře prospívala. V roce 1910 byl zvolen členem výboru a knihovníkem ZÚVS v Praze a v roce 1914 byl zvolen do předsednictva ZÚVS.

Roku 1912 umírá po těžké nemoci Jan Tauš, mistr kladenských hutí. Jeho odchodem organizace ztratila vynikajícího člena, na jehož včelíně se učilo mnoho začínajících včelařů.

Oznámení o konání valné hromady z roku 1910

29. června 1914 byla otevřena „První letní kurzovní škola v Kolči - Tejnici“. Této slavné události bylo přítomno mnoho včelařů

z celého okolí. Ke škole patřilo i 50 úlů se včelami. Škola byla vybudována nikoliv pomocí státní, jako kdysi včelařská škola v Novém Kníně, nýbrž ze skromných soukromých prostředků. Jejím zakladatelem byl Václav Švarc.

Nedlouho po této události vypukla 14. července 1914 první světová válka. Přes všechny těžkosti tehdejší doby včelařský život v Čechách neustával, i když mnoho včelařů odešlo za svojí vojenskou povinností do války. Včelstva zůstávala bez svých hospodářů a byla ohrožena doprava cukru pro nakrmení včelstev. Zbylí včelaři se snažili, aby opuštěná včelstva byla řádně ošetřena a nakrmena.

Roku 1917 umírá Petr Jindra, jeden z nejlepších členů, který všechen svůj čas věnoval organizaci a včelám. Působil též jako kočovný učitel včelařství pro okresy Smíchov, Zbraslav, Beroun, Unhošť a Kladno. Zemřel ve věku 47 let a byl pohřben na kladenském hřbitově za hojně účasti včelařů, učitelů a občanů. Za zásluhy o rozkvět spolku byl jmenován jeho čestným členem. Jeho funkci jednatele převzal L. Mottl a funkci pokladníka přítel RNDr. Josef Žofka.

Největší zásluhu na udržení včelařského spolku v době první světové války měl Josef Krob, který byl zkušeným včelařem a dobrým organizátorem. Od roku 1920, po dvouleté přestávce, se znovu stává předsedou spolku po Jaroslavu Maxantovi. V této funkci setrvává až do roku 1935, kdy je zvolen novým předsedou Josef Karfus.

Život v organizaci v době mezi světovými válkami probíhal ve znamení přednášek. Je zřejmé, že se včelaři vzájemně navštěvovali a žili družným přátelským životem. Funkcionářský kolektiv se ustálil a činovníci setrvali ve svých funkcích delší dobu.

Významnou osobností tohoto období na Kladensku byl RNDr. Josef Žofka, profesor Reálky v Kladně. Již roku 1921 byl zvolen do výboru ZÚVč v Praze. V roce 1936 se stává náměstkem starosty ZÚVč. Byl členem redakční rady Českého včelaře a pilným spolupracovníkem včelařského tisku. Stal se také včelařským učitelem za II. obvod (Beroun, Dobřichovice, Kladno, Smíchov, Unhošť, Zbraslav). Jeho činnost byla rozsáhlá. Velkou pozornost věnoval pastevním otázkám. To byl jeho koníček. Pilnou badatelskou a šlechtitelskou prací se dopracoval mimořádného úspěchu. Plných 16 let se snažil vypěstovat červený jetel s kratšími trubkami, aby včely

měly snazší přístup k nektaru, neboť jak je známo, včela medonosná nedisponuje dostatečnou délkou sosáku pro získání nektaru z běžných druhů jetelů. Jeho snaha byla korunována úspěchem a výzkum byl sledován se zájmem i v cizině. V srpnu 1929 vystupuje na Všeslovanském včelařském sjezdu v Poznani s originálním referátem „Jetel červený krátkotrubný“. Jeho snahou také bylo rozšiřování vědění ostatních včelařů v oblasti včelařsky významných rostlin.

Během druhé světové války nastala včelařům, jakož i celému národu, těžká doba. Předsedou organizace je Josef Karfus. Je omezena činnost spolku, neboť schůze musí být schváleny vládním policejním úřadem v Kladně. K žádosti musí být přiložen i program schůze. Tomuto úřadu je také povinnost hlásit, jakou funkci v organizaci kdo zastává. Do organizace je dosazován pozorovatel – příslušník Gestapa, který má za úkol sledovat práci a chování funkcionářů. O jeho účasti na schůzi věděl jen malý okruh lidí.

Také dodávky medu jsou vystaveny kontrole, jak dokládá výměr zasláný příteli Sukovi z Vinařic v roce 1942. Je mu uloženo zaplatit pořádkovou pokutu ve výši 180,- korun za nedodání medu.

Podle tehdejší vyhlášky je povinnost ze čtyř včelstev odvést minimálně šest kilogramů medu. Přítel Radostný ze Dříně musí zaplatit dokonce pokutu ve výši 360,- korun. Přes všechny problémy kladenská organizace dobu německé okupace přečkala díky soudržnosti výboru i členů. Zvláštní dík zde patří hlavně předsedovi Karfusovi a jednateli Dr. Žofkovi, kteří organizaci vedli pevnou rukou.

Velkým stínem této doby zůstává vypálení obce Lidice u Kladna 10. června 1942. Při této tragédii zahynuli i tamní včelaři – Václav Zelenka a lidický farář Josef Štemberka. Manželka Václava Zelenky přečkala věznění v koncentračních táborech a po válce se vrátila. Rovněž jejich syn Václav se dočkal návratu domů. Byl jedním z mála lidických dětí, kterým se to poštěstilo. Nyní, v jubilejním roce naší ZO, stojí v čele obce Lidice jako její starosta. Předseda Josef Karfus

RNDr. Josef Žofka

za dlouholetou práci pro kladenské včelaře. Současně mu byl udělen titul čestného předsedy organizace. Dr. Žofka promluvil o začátcích spolku a ocenil práci funkcionářů, kteří stáli v jeho čele. Po té následovala přednáška prof. Eberleho o vícematečném včelaření, včetně praktických ukázek. Touto schůzí byl zvolen nový výbor. Jeho členy se stali: Jindřich Falber – předseda, Josef Smetana – místopředseda, Václav Smetana – jednatel, Antonín Dudek – pokladník.

V srpnu 1957 konal spolek mimořádnou valnou hromadu, na které přijal nové stanovy a změnu názvu na Základní organizace čs. svazu včelařů Kladno. V tomto roce se stal předsedou Karel Pavlík. O rok později ho vystřídal Jan Radostný a v roce 1960 byl předsedou zvolen Jaroslav Nešpor.

60 let trvání organizace oslavili včelaři na slavnostní schůzi v restauraci Česká lípa v Kladně v listopadu roku 1961.

Přítel Nešpor setrvává ve funkci i při volbách v roce 1963, místopředsedou byl zvolen Miroslav Brož, jednatelkou Dagmar Brožová a pokladníkem Jaroslav Říha. Po volbě tohoto výboru se práce v organizaci rozvinula novým směrem. Za období pěti let vzrostl počet členů organizace o 47 a počet včelstev se zvýšil o 447. Inventář a finanční prostředky se zdvojnásobily. Knihovna byla obohacena o nové svazky, čímž dosáhla počtu 220 knih. Pro potřebu včelařů byla zřízena dílna se základními obráběcími stroji a byl dán do provozu lis na výrobu mezistěn. Bohužel obojí bylo časem zrušeno.

Oslava 65 let základní organizace Kladno se konala 26. listopadu 1966 v Dělnickém domě v Kladně. Byla to velmi důstojná oslava tohoto výročí. Přítomen byl i předseda ÚVČSV Jaroslav Suchánek. Přítelkyně Taušová, v té době pokladní, zde předala kroniku organizace, kterou během dvou let zpětně sestavila. Výroční schůzi navštívil i profesor Jaroslav Svoboda, ředitel VÚVě (Výzkumný ústav včelařský) v Dole u Libčic. V této době organizace evidovala 253 členů s 1709 včelstvy.

V 60. létech si získaly velikou oblibu „Včelařské dny“, pořádané naší organizací. Byly hojně navštěvovány jak včelaři, tak i nevčelařskou veřejností. Pravidelně přijížděli i včelaři ze vzdálenějších míst, např. z okresu Beroun, Plzeň, Rokycany, Rakovník a.j. Na programu byly vždy zajímavé přednášky, nechyběla recitace, hudba a tombola. Rovněž včelařské plesy konané zprvu v Lidicích, později ve Hřebčci, Velké Dobré a v Rozdělově, byly u

veřejnosti oblíbené (celkem bylo uspořádáno 31 plesů, poslední v roce 1990).

K 70. výročí založení kladenské organizace bylo rozhodnuto uspořádat včelařskou výstavu. Byla to první samostatná výstava, kterou organizace pořádala. Uskutečnila se v Lidovém domě v Kladně, na ploše 420 m². Navštívilo ji, díky dobře promyšlené propagaci, mnoho včelařů z různých míst republiky. Vzbudila zájem laické veřejnosti a školní mládeže, ale překvapila i čelní představitele našeho včelařství. Měla slavnostní ráz, zajímavé exponáty a dotkla se takřka všech oblastí života včel i využití jejich produktů. Vše bylo doplněno spoustou živých květin a zeleně. Skleněný úl, který byl na výstavě umístěn, byl velikou atrakcí. Poskytl zajímavou podívanou nejen dětem, ale i dospělým návštěvníkům. Umožnil jim alespoň částečně nahlédnout do včelího příbytku a spatřit včelí matku v jejím přirozeném prostředí.

Touto výstavou se kladenská organizace dostala do vědomí mnoha lidí a postoupila na jedno z předních míst mezi organizacemi ČSV v republice. Práce na výstavě byla komplikována i tehdejšími

Předání čestného uznání př. M. Taušové (vlevo).

předpisy. Díky dobrému kolektivu se výstava nakonec uskutečnila.

Mnohé návštěvníky překvapila skutečnost, že veškeré práce spojené s výstavou byly prováděny svépomocí. Na výstavě byl vystaven vylepšený koš medometu Dr. ing. Františka Dohnálka,

který odstraňoval rázy při vytáčení nestejně těžkých

plástů s medem. Tento nápad, který byl věnován všem včelařům, je bohužel málo využíván.

U příležitosti výstavy byl vydán almanach „70 let včelařského života v Kladně“. Při ukončení výstavy byla organizaci udělena čestná vlajka ČSV a za uspořádání výstavy obdržela ZO pamětní plaketu. Protože výstava byla i finančně velice úspěšná, rozhodlo předsednictvo odměnit ty, kteří se o úspěch výstavy zasloužili. Někteří

z nich se své odměny zřekli, aby mohli být pořízen magnetofon pro nahrávání zajímavých přednášek a další podobné účely.

V roce 1972 nastoupil na místo předsedy organizace dlouholetý člen Václav Kadlec ze Dříně. V roce 1975 jej vystřídal Josef Štefan z Rozdělova. Roku 1974 rezignovala př. Taušová na funkci pokladní a na její místo byl zvolen Miroslav Brož z Rozdělova, který zastával funkci místopředsedy. Tím se stal Josef Veselý z Kladna, řídící učitel a výborný včelař. Marie Taušová byla jmenována čestnou členkou ZO Kladno.

Výročí 75 let oslavila organizace 27.11.1976 slavnostní schůzí ve velkém sále „U Konvalinků“ v Rozdělově za hojně účasti členů a hostů. Organizace zajistila dopravu těm členům, kteří by se ze zdravotních důvodů jinak nemohli zúčastnit.

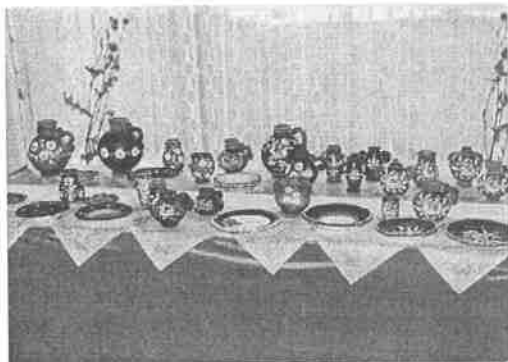
V roce 1978 opět dochází ke změně předsedy. Stává se jím Antonín Weischer z Kladna.

U příležitosti 80. výročí trvání základní organizace včelařů v Kladně v roce 1981 je pořádána opět výstava, tentokrát v prostorách Průmstavu v Kročehlavech. Je to hlavně výstava medového pečiva.

Na výstavu zavítali hosté nejen z Čech, ale i z Moravy. I tato výstava je velice úspěšná a ještě více zvýrazňuje dobré jméno naší ZO. Propagaci nám dělá i televize, která zařazuje do vysílání ukázky z výstavy a jejího netradičního způsobu. Výstava je rozdělena na jednotlivé oddíly :

Velikonoce, Dárek pro

každou příležitost, Posezení s přáteli, Dětem pro radost, Vánoce, Přijela pouť a Pojdte s námi do pohádky. Pohádkový oddíl je zajímavý hlavně pro děti. Mnohé z nich se sem vrací po celou dobu výstavy. Obdivují zde pohádkové postavy z bohatě zdobeného perníku, známé především z knih a televize, zasazené do přírodního materiálu. Současně jsou ze skrytého magnetofonu přehrávány pohádky k jednotlivým výjevům. Zápisy návštěvníků vyjadřují obdiv

Expozice medového pečiva.

a uznání za naší práci. Tuto výstavu obdivují i krajané z Ameriky, kteří jsou tou dobou v našem městě.

Po výstavě v roce 1981 nastoupil na předsednické místo mladý člen Václav Bošek z Rozdělova. Byl zapálený do včelařství, schopný organizátor, plný nápadů a plánů pro práci v organizaci. Pod jeho vedením se práce dobře rozvíjela. Ale naše naděje na počátku roku 1985 přerušilo jeho náhlé onemocnění, kterému téhož roku v květnu ve věku 38 let podlehl. Předsedou se stal Václav Smetana z Kladna. Toho pak v roce 1987 vystřídal JUDr. Jan Kučera ze Švermova, tehdejší místopředseda.

5. prosince 1988 umírá ve věku 92 let Marie Taušová, čestná členka ZO Kladno. Jí vděčí organizace nejen za to, že zpětně sepsala historii kladenské organizace za období 65 let, ale kroniku ještě vedla až do konce roku 1982, kdy jí předala tehdejší jednatelce a nyníjší kronikářce Dagmar Brožové.

V roce 1989 Miroslav Brož rezignoval na funkci účetního a stal

Ocenění př.D.Brožové.

se náhradníkem revizní komise. Účetním se stal Zdeněk Reisz z Libušína. Po 27 letech jednatelské práce v ZO byla Dagmar Brožová nucena ze zdravotních důvodů v roce 1990 tuto funkci opustit. I nadále však zůstala kronikářkou. Jednatelkou se stala Ivetta Pavlisová, v roce 1991 pak Rudolf Kosinoha a ještě téhož

roku funkci přebral Vlastimil Řezníček.

Brzy nastávají další změny ve výboru. V roce 1993 se R. Kosinoha stává místopředsedou. Jednatelkem je jmenován Jiří Tvrz, který současně zastává funkci zapisovatele. Při volbách v roce 1995 nastupuje do čela organizace mladý včelař Otakar Zdych z Rozdělova. Zapisovatelem se stává Josef Pláteník z Libušína. Přítel V. Řezníček odchází z výboru a je jmenován čestným členem ZO Kladno. Po volbách v roce 2000 přebírá jednatelství Josef Pláteník,

místopředsedou je Jiří Volek z Kladna a zapisovatelem se stává Felix Šimora z Libušína.

Naše nahlédnutí do včelařského života v Kladně ukazuje, že každá doba měla svoje těžkosti a problémy, té době odpovídající. Někdy to byly jen takové „běžné“ věci, jindy se jednalo o věci závažnější, ale jak je vidět, vždy se našlo nějaké řešení a život organizace běžel dál. Celkově, ve srovnání s jinými organizacemi, můžeme říci, že kladenská organizace, která je v kladenském okrese největší – má zhruba čtvrtinu z celkového počtu členů a čtvrtinu počtu včelstev v celém okrese – díky obětavým funkcionářům a důvěrníkům vždy překonala všechny překážky. Je třeba obdivovat ty, kteří se o to zasloužili. Jim všem patří naše vzpomínka a upřímné poděkování při stoletém jubileu života kladenské včelařské organizace.

Dagmar Brožová
kronikářka

SEZNAM FUNKCIONÁŘŮ ZA 100 LET TRVÁNÍ ČSV V KLADNĚ

Předsedové :

František Svoboda	Stehelčevy	1901 – 1903
Jan Tauš	Kladno	1903 – 1906
Josef Krob	Kročehlavy	1906 – 1918
Jaroslav Maxant	Dubí	1918 – 1920
Josef Krob	Kročehlavy	1920 – 1935
Josef Karfus	Kročehlavy	1935 – 1946
Jindřich Falber	Kročehlavy	1946 – 1957
Karel Pavlík	Kladno	1957 – 1958
Jan Radostný	Dříň	1958 – 1960
Jaroslav Nešpor	Lidice	1960 – 1972
Václav Kadlec	Dříň	1972 – 1975
Josef Štefan	Rozdělov	1975 – 1978
Antonín Weischera	Kladno	1978 – 1981
Václav Bošek	Rozdělov	1981 – 1985
Václav Smetana	Kladno	1985 – 1987
JUDr. Jan Kučera	Švermov	1987 – 1991
Vlastimil Řezníček	Kročehlavy	1991 – 1995
Otakar Zdych	Rozdělov	1995 – dosud

Jednatelé :

Václav Střihavka	Stehelčevy	1901 – 1904
Matěj Kabát	Vrapice	1904 – 1906
Petr Jindra	Kročehlavy	1906 – 1917
Ladislav Mottl	Kladno	1917 – 1920
RNDr. Josef Žofka	Kladno	1920 – 1951
Václav Smetana	Švermov	1951 – 1963
Dagmar Brožová	Rozdělov	1963 – 1990
Ivetta Pavlisová	Kročehlavy	1990 – 1991
Rudolf Kosinoha	Kročehlavy	1991 – 1993
Jiří Tvrz	Rozdělov	1993 – 2000
Josef Pláteník	Libušín	2000 – dosud

Pokladníci :

Matěj Kabát	Vrapice	1901 – 1906
Petr Jindra	Kročehlavy	1906 – 1917
RNDr. Josef Žofka	Kladno	1918 – 1920
Jaroslav Loučan	Kladno	1920 – 1934
Bedřich Novák	Kladno	1934 – 1951
Antonín Dudek	Kročehlavy	1951 – 1963
Jaroslav Říha	Družec	1963 – 1965
Marie Taušová	Kladno	1965 – 1973
Miroslav Brož	Rozdělov	1973 – 1989
Zdeněk Reisz	Libušín	1989 – dosud

Několik zajímavostí, které nejsou uvedeny v hlavní části almanachu

V Kladně, v tiskárně Jaroslava Šnajdra (byl členem spolku) se po řadu let tiskl časopis Český včelař. Bylo zde vytištěno též několik knih, např. : Včelař začátečník od V. Jakše, Bajky o včelách od F. Hrušky (výpravu této knihy provedl Stanislav Kulhánek, profesor reálky v Kladně). Přítel Šnajdr zemřel na počátku 2. světové války.

Nejdéle organizovaným členem ZO ČSV Kladno je Václav Kadlec ze Dříně. Členem organizace je od roku 1944, tedy již 57 let. Je dlouholetým včelařským důvěrníkem, tři roky byl předsedou a několik let zapisovatelem ZO. V loňském roce oslavil osmdesáté narozeniny.

Schůzovních místností bylo za ta léta vystřídáno mnoho. Hodně jich už dnes neexistuje – byly zbourány, aby uvolnily místo nové zástavbě. Schůze se konaly např. : U Bílého beránka v Kladně, v Konviktě, U Šarbochů, U Ječmenů, U Grumetů, U Dvořáků, V Dělnickém domě, ve škole na Amálce, v průmyslové škole na Sítiné, v Kulturním domě na Sítiné, v Bytovém družstvu Ocelář, v jídelně Kamenouhelných dolů, v Rozdělově U Stříbrných, U Konvalinků a na dalších místech. Nejdéle se schůze konaly v restauraci Česká lípa, kde se uskutečnilo mnoho přednášek.

Bývalo zvykem pořádat každým rokem 4 – 6 přednášek přespolních učitelů a alespoň dvě přednášky místních zkušených včelařů. A tak můžeme říci, že v Kladně se vystřídaly všechny tehdejší kapacity. Někteří odborníci a učitelé včelařství, o které byl projeven obzvlášť velký zájem, byli pozváni i vícekrát.

Kromě schůzí a přednášek byly pro členy každoročně pořádány zajímavé zájezdy. Při nich bylo možné vidět nejen úspěšné včelaření, ale též přírodní krásy naší vlasti i různé historické pamětihodnosti. V organizování zájezdů se pokračuje i dnes.

Pravidelnou akcí, pořádanou OV ČSV ve spolupráci se ZO se již stalo setkání včelařů v Třebichovicích na stanovišti přítele Řezníčka.

Je to přátelské setkání, kde nechybí hodnotná přednáška ani dobrá pohoda. Rádi tam přijíždějí i včelaři ze vzdálenějších míst.

V roce 1972 byla v Praze na Žofíně pořádána výstava 100 let organizovaného včelařství v Čechách. Na výstavě byla vystavena i kronika ZO Kladno. Kulisu expozice medového pečiva tvořila zvětšená fotografie velké perníkové chaloupky z naší výstavy v roce 1971. V témže roce v Praze v Comeniu – Informačním

Perníková chaloupka

středisku učebních pomůcek byla výstava dětských prací se včelařskou tematikou. Děti z 5. ZŠ v Kladně se pochlubily kolekcí malovaných perníků.

Pro školy bylo vykonáno mnoho besed o včelách a to nejen na školách základních, ale i mateřských.

I když se v organizaci práce s mládeží nedařila podle našich představ, přesto můžeme říci, že i zde bylo vykonáno mnoho. Děti z kroužků se pravidelně zúčastňovaly soutěží „Zlatá včela“ v základních, okresních i krajských kolech. I v době, kdy žádný kroužek nepracoval pro malý počet přihlášených dětí, výbor ZO vždy umožnil účast těm, kteří měli opravdový zájem. Pro tyto děti to vždy byla nezapomenutelná událost a můžeme říci, že vždy Kladno dobře reprezentovaly.

Při krajském setkání, které se uskutečnilo v Libušíně v roce 1987 se naše děti umístily na 2. místě.

Kroužek při 6. ZŠ v Rozdělově v roce 1967 obsadil 1. místo na okresní výstavě mladých přírodovědců v Kladně.

V roce 1979 na výstavě „Technické a přírodovědné činnosti mládeže“ v Olomouci se včelařský kroužek pochlubil vlastnoručně vyrobeným rojáčkem.

Na výstavě „Lidové tradice Kladno 1987“ kroužek při Okresním domu pionýrů a mládeže (ODPM) obdržel diplom za soubor medového pečiva.

Velký úspěch měly i malé hospodyňky pořadu „Pečeme perník“ pro televizní receptář, natočený v Libušíně ve spolupráci s ODPM.

V roce 1977 natáčela televize seriál „O včelách a včelařích“. V té době pořádal v Kladně ÚV ČSV školení nových učitelek medového pečiva, které vedla př. Dagmar Brožová. Zde bylo pořízeno několik záběrů, které jsou uvedeny ve 4. dílu jmenovaného seriálu.

Když byl v roce 1987 natáčen soutěžní pořad „10 stupňů ke zlaté“, byla ZO Kladno první, kdo pozdravil soutěžícího a zaslala mu kolekci medového pečiva.

V roce 1997 byl natočen videozáznam „Historie včelařské organizace v Kladně“. Slovní doprovod doplňují některé dokumenty a fotografie ze života organizace. Další videozáznam ukazuje včelařskou prodejnu př. Chaloupky, která slouží včelařům nejen z Kladna, ale i širokého okolí od 1.12.1990. Zákazníci v ní najdou nejen široký sortiment včelařských potřeb a nejrůznějších výrobků ze včelích produktů, ale mohou sem zajít i pro dobrou radu. Na video byly zaznamenány také některé zájezdy a schůze organizace.

Přátelské posezení včelařů v Třebichovicích

Počet členů a včelstev v uvedených letech 1963 – 2000

rok	členové	včelstva	rok	členové	včelstva
1963	210	1383	1982	200	1363
1964	225	1523	1983	205	1548
1965	241	1574	1984	201	1657
1966	253	1709	1985	202	1488
1967	255	1660	1986	197	1557
1968	258	1830	1987	198	1652
1969	248	1821	1988	196	1769
1970	240	1878	1989	182	1837
1971	230	1864	1990	179	1805
1972	231	1881	1991	168	1768
1973	231	1820	1992	143	1662
1974	229	1810	1993	146	1579
1975	224	1677	1994	129	1418
1976	215	1552	1995	110	1213
1977	224	1693	1996	99	980
1978	217	1622	1997	98	923
1979	209	1411	1998	84	965
1980	210	1342	1999	86	975
1981	210	1356	2000	85	984

Členové výboru ZO ČSV Kladno v jubilejním roce 2001

Otakar Zdych	Rozdělov	předseda
Jiří Volek	Kročehlavy	místopředseda
Josef Pláteník	Libušín	jednatel
Zdeněk Reisz	Libušín	účetní
ing. Felix Šimora	Libušín	zapisovatel
Miloslav Suk	Vinařice	zdravotník
Emil Hlaváček	Kročehlavy	zdravotník
Alois Štamberk	Brandýsek	hospodář
Dagmar Brožová	Rozdělov	kronikářka
Jaroslav Helleman	Vrapice	člen výboru
ing. Jaroslav Valenta	Kročehlavy	předseda RK
Zdeněk Jílek	Rozdělov	člen RK

Organizační výbor oslav stého výročí založení včelařského spolku v Kladně

Otakar Zdych	Rozdělov	předseda
Josef Pláteník	Libušín	jednatel
Zdeněk Reisz	Libušín	pokladník
Jiří Volek	Kročehlavy	koordinátor
Dagmar Brožová	Rozdělov	kronikářka
Jiří Kabát	Rozdělov	filmotéka
Vlastimil Řezníček	Rozdělov	poradce
Jiří Tvrz	Rozdělov	moderátor

NEMOCI VČEL

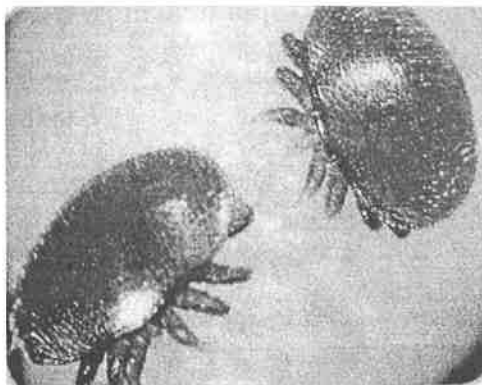
Včelaření nepřináší jen radost nad zdárně se rozvíjejícími včelstvy a dobrou medovou snůškou, ale má i své stinné stránky.

V posledních letech mezi včelaře vnesl neklid roztoč *Varroa jacobsoni* (od roku 2001 *Varroa destructor*), který ohrožuje včelstva nejen u nás, ale i v ostatních zemích celého světa.

Jedná se totiž o nejzávažnější a nejrozšířenější parazitické onemocnění včelího plodu a dospělých včel. Původním hostitelem roztoče *Varroa d.* byla včela indická. V šedesátých letech 20. století se s neuvěřitelnou rychlostí nákaza rozšířila do všech kontinentů a postihla tak i naši včelu medonosnou.

Roztoči *Varroa d.* nabodávají pokožku dospělých včel i jejich larev a kukel. Tím může dojít k zanesení různých bakteriálních mikroorganismů do jejich těl. Tyto mikroorganismy pak mohou způsobit naprosté fyzické vyčerpání včelstva a vést tak k jeho hromadnému úhynu.

Od samého počátku, kdy byla tato choroba u nás objevena, věnují včelaři jejímu léčení velké úsilí. Samotná léčba je rozdělena do třech fází. Na podzim probíhá hlavní organizované léčení všech včelstev. Jako léčebné prostředky jsou hlavně užívány přípravky Varidol Fum, Varidol AER, M-1 AER a MP-10. Podle výsledků odebraných

Roztoč Varroa destructor

vzorků, vyšetřovaných VÚVč v Dole může být nařízeno opakované jarní léčení. Na konci léta mohou včelaři provádět prevenční ošetření odparnými deskami Formidol s kyselinou mravenčí. Toto ošetření je účinné i proti dalším nemocem včel (zvápenatění včelího plodu, nosematóza). Léčivo Gabon PF90 a Gabon PA92 předepisuje Okresní veterinární správa pro dlouhodobé léčení silně napadených včelstev (v kladenské organizaci se zatím tyto přípravky nepoužívaly). Díky plošnému ošetření, účinným látkám a odbornému

dozoru, je tato nemoc v České republice na relativně nízké úrovni a nedochází zde k hromadným úhynům včelstev, tak jak je tomu v okolních státech. Velkou roli v boji s roztočem hraje i výzkum jeho schopnosti rezistence, tj. odolnosti, vůči dosud používaným léčivům.

Mor včelího plodu – tato tři slova jsou pro včelaře opravdovou noční můrou. Toto onemocnění vyvolávají spory *Bacillus larvae*, zanesené s potravou do zažívacího traktu včelí larvy. Bakterie vyklíčené ze spory napadají organismus larvy a způsobují její rozklad. Včely, ve snaze odstranit zbytky uhynulé larvy z buňky, rozšiřují infekci po celém úlu. Spory jsou schopny přežít v úlu i mimo něj desítky let v nezměněném stavu a způsobit onemocnění až při navození vhodných podmínek. Jediná spolehlivá cesta k tlumení nákazy je okamžitá likvidace včelstva spálením, včetně veškerého spalitelného příslušenství, které přišlo do styku s nakaženým včelstvem a dezinfekce nespalitelných předmětů. V okruhu pěti kilometrů od zjištěného ohniska nákazy musí být pravidelně prohlížena všechna včelstva s ohledem na možné rozšiřování nákazy.

Proto je každý včelař povinen dodržovat základní pravidla hygieny při práci se včelami, pravidelně včelstva kontrolovat, nekrmit včely cizím medem, nechovat včelstva slabá, náchylná k onemocnění, nesbírat cizí zalétnutá včelstva, věnovat pozornost dodržování zásad při léčení včelstev. Nejdůležitější povinností je okamžité zaslání vzorků podezřelého plodu nebo uhynulých včel do veterinárního zařízení nebo přímo do VÚVČ v Dole.

Z uvedeného vyplývá, že v současné době není včelaření jen zálibou a koníčkem, ale i zodpovědnou činností, při které pochybení jedince může vést až ke zmaru výsledků a celoživotní snahy ostatních včelařů.

Veškerá léčiva používaná k léčbě nemocí včel jsou vyvíjena tak, aby v co nejmenší možné míře ovlivňovala kvalitu všech včelích produktů, ze kterých je včelí med jedním z nejsledovanějších.

ČESKÝ MED

V roce 1999 byla vypracována a schválena interní svazová norma ČSV 1/1999, která zpřísňuje kritéria pro med nabízený k prodeji pod svazovou ochrannou známkou – „Český med“.

Český med je posuzován z následujících hledisek, vycházejících především z normy PN 1/99 a vyhlášky MZe 334/97Sb. :

- obsah vody (do 20 %)
- obsah HMF (hydroxymethylfurfural do 20mg / 1kg) – nežádoucí látka vznikající v medu častým zahříváním
- elektrická vodivost – určuje zařazení medu (květový, smíšený a medovicový)
- pylový obraz – ukazuje na obsah pylů hojně zastoupených rostlinných kultur a dřevin

V loňském roce byl vyhlášen první ročník soutěže Český med 2000. Soutěže se mohl zúčastnit každý včelař, který zaslal vzorek medu. Všechny vzorky zpracovávala anonymně laboratoř největšího zpracovatele medu v ČR Včela Předboj s.r.o..

Souhrnné výsledky prokázaly, že naše včely jsou schopny produkovat med na špičkové úrovni.

Informace čerpány :

1. Almanach 70 let včelařského života v Kladně
2. Kronika ZO ČSV Kladno
3. Zápisy ze schůzí ZO ČSV Kladno
4. Časopis Včelařství

KLADNO

ZEMĚPISNÁ POLOHA

Kladno je přirozeným centrem oblasti nacházející se severozápadně od Prahy. Od centra hlavního města České republiky je vzdáleno 25 km. Je největším městem Středočeského kraje a od 1.1.2001 statutárním městem.

HISTORIE

První historicky doložená písemná zmínka o Kladně pochází z počátku 14.století. Tehdejší ves vlastnil rod Kladenských z Kladna, který roku 1543 vymřel „po meči“ a Kladno vlastnický převzal rytířský rod Žďárských ze Žďáru. Až v roce 1561 bylo Kladno povýšeno na městečko a vznikl znak města. Kladenské panství zakoupila v roce 1701 od potomků Žďárských ze Žďáru Anna Marie Františka, velkovévodkyně Toskánská. K rozkvětu Kladna dochází v polovině 18. století, kdy se vlastníkem stal mnišský řád benediktinů z kláštera v Břevnově u Prahy. V držení benediktinů pak Kladno zůstalo až do roku 1848.

Po objevení černého uhlí v druhé polovině 19. století, vzniku prvních dolů, založení Vojtěšské huti a za přispění průmyslníka V. Lanny, nastává obrovský rozmach města, ovlivňující výrazným způsobem průmyslový rozvoj Rakousko-uherské monarchie. V roce 1870 bylo Kladno povýšeno na město, roku 1893 se stává sídlem okresu a roku 1898 získává titul „Královské horní město“. Postupně byly vystaveny další továrny a doly, z nichž nejvýznamnější byla Poldina huť.

Od devadesátých let 19. století, kdy byl kladenským starostou MUDr. Jaroslav Hruška, začalo Kladno nabývat moderního rázu výstavbou infrastruktury i řadou výstavních veřejných budov.

Ve válečném a poválečném období docházelo ke zvětšování území města Kladna, a to jeho sloučením s obcemi Kročehlavy, Rozdělův, Dubí, Dřín a Újezd v roce 1941. Ke Kladnu byly v roce 1950 připojeny Vrapice a v roce 1980 Švermov.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Počet obyvatel : 72.271

Počet č.p. : 8.665

Počet částí města : 6

Rozloha území : 3.696 ha

Hustota osídlení : 1995 obyvatel / km²

Nadmořská výška : 400 m n.m.

Primátor města : Mgr. Milan Volf

Karel Vokáč :

KLADNO

Viděl jsem tě jen jedenkrát
a navždy jsem tvým poplatníkem.
Kus krve tvé mě omámil
a já ti splácím skrovným díkem.

Co jenom může básník dát,
když tolik lehkonohých rýmů
zabloudí za tmy na haldách
a opět v šedomodré dýmu ?!

Když jaro krajem přechází
a do krve se prohmatává,
poselství lid tvůj oživí
a hlasům země přitakává.

Když jaro v květech vrcholí
a zářením se přioděje,
zmladí se tvoje mračná tvář
přísvitěm utichlého děje,

jenž v letu času doznívá
a opět náhle probouzí se,
v odvážném zraku zahoří
a přímou sudbou v krvi chví se.

Třeba jen jednou jedenkrát,
nikdy už ze mne nevymizí
dech smrti i hlas života
tak prostý, nesobecký, ryzí.

OBSAH

Mnoho díky	str. 1
Sponzoři výročí 100 let	str. 2
Zdravice předsedy OV ČSV	str. 4
Úvod	str. 6
Historie včelařského spolku	str. 7
Seznam funkcionářů za sto let	str. 19
Poznámky kronikářky	str. 21
Přehled počtu členů a včelstev	str. 24
Členové výboru ZO ČSV Kladno	str. 25
Členové organizačního výboru oslav 100 let	str. 25
Nemoci včel	str. 26
Český med	str. 28
Stručná historie města Kladna	str. 29
Báseň : KLADNO	str. 31